

Kwantyfikacja trendów nakładów inwestycyjnych w restrukturyzowanych przedsiębiorstwach przemysłowych

<https://doi.org/10.33141/po.2010.78.11>

Przegląd Organizacji, Nr 7/8 (846/847), 2010, ss. 52-55
www.przegladorganizacji.pl
Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa (TNOiK)

Stanisław Podczarski

Wprowadzenie

Inwestycje wywierają bezpośredni wpływ na rozwój i restrukturyzację przedsiębiorstw przemysłowych. W niniejszym opracowaniu przedmiotem badań są inwestycje w przedsiębiorstwach przemysłowych, tworzących przemysł Polski, w latach 1982–2007. Celem badań jest ocena zmian dynamiki i struktury technicznej nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych w tych latach.

Inwestycje, mierniki oceny inwestycji i struktura techniczna nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwie

Podejmowanie przedsięwzięć inwestycyjnych jest obecnie niezbędnym warunkiem istnienia i rozwoju przedsiębiorstw przemysłowych. Utworzenie przedsiębiorstwa, a następnie utrzymanie, rozwój i modernizacja jego potencjału wymagają zaangażowania odpowiednich dóbr rzeczowych i usług, które muszą być pozyskane i sfinansowane, czyli wymagają inwestowania. Inwestowanie, w ogólnym ujęciu, przyczynia się do aktywizacji procesów gospodarczych w przedsiębiorstwach. Czynniki określającymi konieczne zmiany w przedsiębiorstwie są dekapitalizacja majątku trwałego, rozwijająca się konkurencja krajowa i międzynarodowa, nasilający się wpływ rewolucji naukowo-technicznej itd. Restrukturyzacja przedsiębiorstw wymaga więc poniesienia nakładów inwestycyjnych o odpowiedniej strukturze.

Pod pojęciem inwestycji¹⁾ najczęściej rozumiane są nakłady gospodarcze ponoszone na wytworzenie nowych, powiększenie istniejących lub odtworzenie zużytych obiektów majątku trwałego²⁾. W tym ujęciu pojęcie inwestycji jest utożsamiane z pojęciem „nakłady inwestycyjne”. Pojęcie inwestycji można ujmować w szerokim lub wąskim znaczeniu. W szerokim znaczeniu tego słowa inwestycje rozumiane są jako trwałe lokaty jednostki gospodarczej w majątek rzeczowy lub finansowy. W wąskim znaczeniu tego słowa przez pojęcie inwestycji rozumiany jest proces budowy lub komplektacji zdolnych do użytku środków trwałych. W trakcie inwestowania następuje zamiana środków finansowych

na dobra rzeczowe, usługi, prawo użytkowania i patenty, czyli na majątek trwały utworzony w celu osiągnięcia w następnych okresach dodatkowych dochodów lub oszczędności kosztów. Inwestowaniu nieodłącznie towarzyszy ryzyko, czyli możliwość pojawienia się, zamiast korzyści, straty, zagrożenia lub niebezpieczeństwa, jako przewidywanej konsekwencji postępowania. W warunkach gospodarki rynkowej inwestowanie jest podstawowym czynnikiem powiększania kapitału. W gospodarce tej inwestycje najczęściej dzieli się według ich zakresu i celu.

Ze względu na zakres inwestowania, rozpatrując inwestycje z punktu widzenia postaci końcowego efektu inwestowania, rozróżnia się:

- inwestycje rzeczowe (materialne, realne), tworzące majątek rzeczowy, do którego zalicza się grunty, budynki, budowle, maszyny, urządzenia itd.;
- inwestycje finansowe (kapitałowe), kształtujące majątek finansowy, polegające na zakupie dewiz, lokowaniu kapitału w formie oszczędności na rachunkach bankowych, nabyciu papierów wartościowych, takich jak akcje, obligacje, udziały i innych terminowych lokat inwestycyjnych;
- inwestycje niematerialne, obejmujące nabywanie wartości majątkowych i innych dóbr, służących prowadzeniu badań, rozwojowi i reklamie, ochronie i poprawie środowiska naturalnego, a także nabywanie lub wytwarzanie składników majątku przedsiębiorstwa należących do wartości niematerialnych i prawnych (np. patentów, licencji, oprogramowania komputerowego), ponoszenie nakładów na podniesienie kwalifikacji pracowników przedsiębiorstwa, poprawę jakości produktów i usług³⁾.

W zależności od celu inwestycji jest stosowany podział na:

- inwestycje nowe, które występują przy tworzeniu przedsiębiorstwa (pierwsza inwestycja), a także przy rozszerzaniu potencjału produkcyjnego lub działalności przedsiębiorstwa;
- inwestycje odtworzeniowe, czyli inwestycje uruchamiane wówczas, gdy zachodzi potrzeba wymiany zużytych urządzeń do zapewnienia ciągłości działania przedsiębiorstwa.

Z punktu widzenia gospodarki, jako całości, inwestycje są traktowane jako podstawowy czynnik wzrostu i rozwoju gospodarczego. W przedsiębiorstwie inwestycje

stanowią środki rozwoju przedsiębiorstwa, a także instrumentem restrukturyzacji jego działalności. Są one instrumentem istotnych zmian systemowych w przedsiębiorstwie, dotyczących między innymi techniki, technologii i form organizacji produkcji. Procesy inwestycyjne dotyczące restrukturyzacji przedsiębiorstw, w okresie gospodarki centralnie planowanej i w okresie transformacji systemowej polskiej gospodarki, trwającej od początku lat 90. XX w., mogą być rozpatrywane z różnych punktów widzenia. Inwestycje (nakłady inwestycyjne) można analizować i oceniać z punktu widzenia:

- skali (wielkości) nakładów inwestycyjnych,
- przebiegu w czasie (dynamiki) nakładów,
- zakresu rzeczowego,
- struktury ponoszonych nakładów,
- struktury uzyskiwanych efektów,
- poziomu efektywności.

Analiza tych mierników dostarcza różnorodnych informacji, niezbędnych do podejmowania odpowiednich decyzji inwestycyjnych. W procesach inwestycyjnych, z ekonomicznego punktu widzenia, ważna jest nie tylko wielkość i dynamika poniesionych nakładów inwestycyjnych, ale także ich efektywność. Do ważniejszych mierników oceny tych procesów można więc zaliczyć wielkość, dynamikę i efektywność nakładów. Jednym z mierników oceny efektywności poniesionych nakładów inwestycyjnych jest stosowana w planowaniu i statystyce struktura techniczna nakładów inwestycyjnych. Stanowi ona podział nakładów inwestycyjnych na trzy podstawowe grupy:

- nakłady na budynki i budowle;
- nakłady na zakupy pochodzących z produkcji krajowej i z importu maszyn, urządzeń, środków transportu, narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia;
- pozostałe (inne) nakłady inwestycyjne, między innymi prace badawcze i projektowe, nadzór inwestycyjny, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji⁴⁾.

Budynki i budowle stanowią jedynie zewnętrzną ochronę procesów produkcyjnych. Maszyny i urządzenia uczestniczą bezpośrednio w produkcji i decydują o zdolności produkcyjnej obiektu. Struktura techniczna nakładów inwestycyjnych i związana z nią struktura rzeczowa majątku trwałego odgrywają zatem ważną rolę ekonomiczną. Im mniejszy jest bowiem udział nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle, a większy udział nakładów na maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i środki transportu, tym większa jest efektywność powstałego dzięki tym nakładom majątku produkcyjnego.

W wysoko rozwiniętych krajach przemysłowych udział nakładów na budynki i budowle wynosi przeciętnie 25–40% ogólnej wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych⁵⁾. Struktury techniczne nakładów inwestycyjnych, o udziale nakładów inwestycyjnych na budynki i budowle zawartym w przedziale 25–40%, można uznać za bardziej efektywne ekonomicznie od struktur, w których udział tych nakładów jest większy. Jako wysoko efektywne ekonomicznie struktury techniczne nakładów inwestycyjnych można więc uznać takie struktury, w których udział nakładów na budynki i budowle wynosi przeciętnie 25–40%, udział nakładów na maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i środki transportu wynosi przeciętnie 57–72%, a udział pozostałych nakładów kształtuje się na poziomie do 3% ogólnej wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych. Struktury o udziale nakładów na budynki i budowle wyższym od 40% i o udziale nakładów na maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i środki transportu

niższym od 57% można zatem uznać za nisko efektywne ekonomicznie.

Znajomość struktury technicznej nakładów inwestycyjnych pozwala na kształtowanie racjonalnych proporcji gospodarczych. Pozwala ona na analizę i ocenę proporcji wymienionych grup nakładów i odpowiednie oddziaływanie na wzrost udziału w całości nakładów na maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i środki transportu, które są bezpośrednio produkcyjnym składnikiem bazy technicznej przedsiębiorstw. Znajomość tej struktury umożliwia osiągnięcie odpowiedniej struktury rodzajowej środków trwałych w przedsiębiorstwach.

Analiza dynamiki i struktury technicznej nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych w latach 1982–2007

W statystyce państwowej nakłady inwestycyjne obejmują nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. W skład nakładów inwestycyjnych wchodzi nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady. Nakłady na środki trwałe obejmują nakłady na:

- budynki i budowle (obejmujące budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe i dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne nakłady, tj. na melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Do pozostałych nakładów zalicza się nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Dynamikę i strukturę techniczną nakładów inwestycyjnych poniesionych w przedsiębiorstwach przemysłowych i w całym przemyśle Polski w latach 1982–2007 przedstawiono odpowiednio w tabeli 1 i tabeli 2.

W analizowanym okresie gospodarki centralnie planowanej, czyli w latach 1982–1989, występowała tendencja jednostajnego wzrostu nakładów inwestycyjnych (tabela 1). W pierwszych latach wprowadzania i rozwoju gospodarki rynkowej, czyli w latach 1990–1992 oraz na przełomie tysiącleci, czyli w latach 1999–2002, nakłady inwestycyjne zmniejszały się w porównaniu z rokiem poprzednim. Najgłębsze spadki wystąpiły chronologicznie w 1990 r. – o 7,3%, 2000 r. – o 11,9% i 2002 r. – o 8,0% w porównaniu z poprzednim rokiem. W pozostałych latach występowała tendencja wzrostu nakładów na stosunku do poprzedniego roku. Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej (od 1 maja 2004 r.) nie wywarło istotnego wpływu na zmiany dynamiki nakładów inwestycyjnych. Roczne przyrosty nakładów rzędu 9,5% (w 2004 r.), 6,4% (w 2005 r.) i 14,8% (w 2006 r.) nie należały bowiem do najwyższych w analizowanym okresie. Wyższe przyrosty roczne nakładów wystąpiły w latach: 1994 r. (o 20,7%), 1995 r. (o 15,0%) i 1996 r. (o 20,0%). Dopiero w 2007 r. przyrost nakładów (o 20,2%) dorównał najwyższemu przyrostom rocznym nakładów z okresu przed wstąpieniem Polski do UE.

Tab. 1. Dynamika nakładów inwestycyjnych w przemyśle Polski w latach 1982–2007 (ceny stałe; w %)

Lata ^{a)}	Przemysł ogółem	Przemysł ogółem
	Rok poprzedni = 100	Rok 1982 = 100
1983	106,2	106,2
1984	113,7	120,7
1985	109,9	132,6
1986	106,8	141,6
1987	104,8	148,4
1988	104,5	155,2
1989	109,0	169,1
1990	92,7	156,8
		Rok 1990 = 100
1991	92,8	92,8
1992	95,2	88,3
1993	102,3	90,3
1994	120,7	116,0
1995	115,0	133,4
1996	120,0	160,1
1997	113,8	182,2
1998	111,2	202,6
1999	95,3	193,1
2000	88,1	170,1
2001	95,8	163,0
2002	92,0	150,0
2003	106,3	159,5
2004	109,5	174,7
2005	106,4	185,9
2006	114,8	213,4
2007	120,2	256,5

^{a)} Przed zakończeniem niniejszych badań nie opublikowano jeszcze danych statystycznych dla 2008 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: *Rocznik Statystyczny 1988*, s. 174; *Rocznik Statystyczny 1995*, s. 506; *Rocznik Statystyczny 1996*, s. 510; *Rocznik Statystyczny 1997*, s. 483; *Roczniki Statystyczne, Przemysł 1992*, s. 118; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1993*, s. 132; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1994*, s. 146; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2007*, s. 363; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2008*, s. 323.

W przypadku jednopodstawowych indeksów dynamiki, w analizowanym okresie 8 lat gospodarki centralnie planowanej, czyli w latach 1982–1989, nakłady inwestycyjne wzrosły o 69,1%. W takim samym pod względem długości początkowym okresie rozwoju gospodarki rynkowej, czyli w latach 1990–1997, nakłady zwiększyły się o 82,2%. W porównaniu z analizowanym okresem gospodarki centralnie planowanej, obejmującym ostatni rok kryzysu gospodarczego w Polsce z lat 1979–1982⁶⁾, wzrosły więc one o 13,1%. W 1989 r. w porównaniu z 1982 r., a więc w ciągu 7 lat, nakłady inwestycyjne wzrosły o 69,1%, czyli przeciętnie statystycznie o 9,9% rocznie. W latach 1990–2007 nakłady inwestycyjne w przemyśle zwiększyły się ponad 2,5-krotnie, tj. o 156,5% (w ciągu 17 lat). Oznacza to więc przeciętny statystyczny wzrost o 9,2% rocznie, czyli o 0,7% mniej niż w analizowanym okresie gospodarki centralnie planowanej (tj. w latach 1982–1989). Wzrost ten ma zatem ten sam rząd wielkości. Z tego punktu widzenia zmiana systemu gospodarczego nie miała więc wpływu na dynamikę wzrostu nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych w tych latach.

Z tabeli 2 wynika, że w latach 1982–2007 wystąpiły korzystne zmiany struktury technicznej nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach przemysłowych i w całym przemyśle. Lata 1983–1985 charakteryzowały się wysokim, ponadpięćdziesięcioprocentowym udziałem nakładów na budynki i budowlę. Udział ten wynikał między innymi z przerostów architektonicznych i kubaturowych oraz ze stosowanej ciężkiej obudowy maszyn i urządzeń w procesach inwestycyjnych.

W następnych latach, ogólnie ujmując, wystąpiły dwie przeciwstawne tendencje: tendencja spadku udziału nakładów inwestycyjnych na budynki i budowlę i spadku udziału pozostałych nakładów, przy jednoczesnej tendencji wzrostu udziału nakładów inwestycyjnych na maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i środki transportu. Udział nakładów na budynki i budowlę w tym czasie zmniejszył się o 10,0% (z 48,2% w 1982 r. do 38,2% w 2007 r.). Największy udział ta grupa nakładów miała w 1984 r. – 53,0%, a najmniejszy w 1993 r. – 31,1%. Udział grupy pozostałych nakładów w tym czasie zmniejszył się o 7,7% (z 8,1% w 1982 r. do 0,4% w 2007 r.). Największy udział ta grupa nakładów miała w czasie wprowadzania i rozwoju gospodarki rynkowej, chronologicznie w latach: 1991 r. – 16,5% i 1992 r. – 16,9%, a najmniejszy w latach 2004 i 2005 – po 0,3%.

W analizowanym okresie znacznie zwiększył się udział nakładów inwestycyjnych na maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i środki transportu, z 43,7% w 1982 r. do 62,7% w 2006 r., czyli o 19,0%, i do 61,4% w 2007 r., czyli o 17,7%. Ta grupa nakładów najwyższy udział miała w 2003 r., kiedy wyniósł on 65,3% (co oznacza wzrost o 21,6% w porównaniu z rokiem 1982), a najniższy w 1984 r. – 39,6%. W tym roku była też najbardziej niekorzystna struktura techniczna nakładów, ponad połowę, tj. 53,0%, nakładów przeznaczono bowiem na budynki i budowlę, a tylko 39,6% – na maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i środki transportu. Za najbardziej korzystną i wysoko efektywną ekonomicznie można uznać strukturę techniczną nakładów w 2003 r., w którym to 65,3% nakładów inwestycyjnych wydatkowano na zakupy maszyn, urządzeń technicznych, narzędzi i środków transportu, 33,4% – na budynki i budowlę, a tylko 1,3% stanowiły pozostałe nakłady. W ciągu analizowanych lat odwróciły się więc proporcje udziału dwóch najważniejszych grup nakładów.

Zakończenie

Reasumując, można zauważyć, że dynamika zmian nakładów inwestycyjnych w analizowanym okresie nie była jednokierunkowa. Zmianie systemu gospodarczego towarzyszyło osłabienie aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw, wyrażające się spadkami nakładów inwestycyjnych w latach 1990–1992 w porównaniu z poprzednim rokiem, które wystąpiły również w latach 1999–2002. W pozostałych latach nakłady te wzrastały.

W strukturze technicznej nakładów inwestycyjnych dokonały się korzystne zmiany. Najbardziej efektywne struktury techniczne nakładów wystąpiły w 1990 r. i w latach 1996–2007. W porównaniu z analizowanym okresem gospodarki centralnie planowanej i z okresem wcześniejszym⁷⁾, okres wprowadzania i rozwoju gospodarki rynkowej odznaczał się więc efektywniejszym wykorzystaniem nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach i korzystnymi zmianami ich struktury technicznej. W ostatnim okresie, zwłaszcza w latach

Tab. 2. Struktura techniczna nakładów inwestycyjnych w przemyśle Polski w latach 1982–2007 (w %)

Lata ^{a)}	Ogółem	W tym:		
		budynki i budowle	maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i środki transportu	pozostałe nakłady
1982	100,0	48,2	43,7	8,1
1983	100,0	51,9	41,1	7,0
1984	100,0	53,0	39,6	7,4
1985	100,0	50,9	41,5	7,6
1986	100,0	49,5	42,3	8,2
1987	100,0	44,9	48,0	7,1
1988	100,0	42,4	50,5	7,1
1989	100,0	39,2	52,9	7,9
1990	100,0	37,7	57,4	4,9
1991	100,0	38,3	45,2	16,5
1992	100,0	32,6	50,5	16,9
1993	100,0	31,1	54,8	14,1
1994	100,0	39,0	50,7	10,3
1995	100,0	37,2	54,8	8,0
1996	100,0	34,1	57,8	8,1
1997	100,0	35,9	58,6	5,5
1998	100,0	36,2	59,7	4,1
1999	100,0	36,7	59,8	3,5
2000	100,0	38,2	59,5	2,3
2001	100,0	40,1	58,7	1,2
2002	100,0	34,6	63,7	1,7
2003	100,0	33,4	65,3	1,3
2004	100,0	36,2	63,5	0,3
2005	100,0	36,6	63,1	0,3
2006	100,0	36,9	62,7	0,4
2007	100,0	38,2	61,4	0,4

^{a)} Przed zakończeniem niniejszych badań jeszcze nie opublikowano danych statystycznych dla 2008 r.

Źródło: opracowanie i obliczenia własne na podstawie danych zawartych w: *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1983*, s. 183; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1984*, s. 201; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1985*, s. 222; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1986*, s. 241; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1987*, s. 239; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1988*, s. 225; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1989*, s. 215; *Roczniki Statystyczne, Przemysł 1990*, s. 181; *Roczniki Statystyczne, Przemysł 1991*, s. 144; *Roczniki Statystyczne, Przemysł 1992*, s. 121; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1993*, s. 136; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1994*, s. 150; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1995*, s. 150; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1996*, s. 168; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1997*, s. 167; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 1999*, s. 189; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2000*, s. 194; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2001*, s. 256; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2002*, s. 283; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2003*, s. 285; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2004*, s. 303; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2005*, s. 360; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2006*, s. 335; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2007*, s. 371; *Rocznik Statystyczny Przemysłu 2008*, s. 331.

2002–2007, struktury techniczne nakładów w polskich przedsiębiorstwach przemysłowych i w całym przemyśle osiągnęły proporcje charakterystyczne dla wysoko rozwiniętych krajów przemysłowych. Poziom efektywności ekonomicznej poniesionych nakładów inwestycyjnych w polskich przedsiębiorstwach przemysłowych, mierzony strukturą techniczną nakładów inwestycyjnych, jaką przedsiębiorstwa te osiągnęły w latach 1996–2007, a zwłaszcza w latach 2002–2007, odpowiada poziomowi efektywności, jaki występował

w przedsiębiorstwach w wysoko rozwiniętych krajach przemysłowych w połowie lat 70. XX w., czyli około 20–25 lat wcześniej. Ten kierunek zmian struktury technicznej nakładów inwestycyjnych w polskich przedsiębiorstwach przemysłowych był więc pozytywny i uzasadniony. Utrzymanie osiągniętych w ostatnich latach proporcji udziału analizowanych grup nakładów i kontynuowanie, w racjonalnym zakresie, tego kierunku zmian w organizacji procesów inwestycyjnych i w praktycznej działalności polskich przedsiębiorstw, można zatem uznać jako pożądane.

dr Stanisław Podczarski
Katedra Zarządzania
Przedsiębiorstwem
Wydział Zarządzania
Politechniki Częstochowskiej

PRZYPISY

¹⁾ Pojęcie „inwestycje” pochodzi od łacińskiego słowa *investio* – osłonić, przyodziać, przystroić.

²⁾ W. JANASZ, *Decyzje inwestycyjne*, w: W. JANASZ (red. nauk.), *Zarys strategii rozwoju przemysłu*, Difin, Warszawa 2006, s. 369.

³⁾ H. WALICA, *Inwestycje przedsiębiorstwa*, AE w Katowicach, Katowice 1994, s. 9.

⁴⁾ Z. WITKOWSKI, *Podstawowe pojęcia inwestycyjne*, w: *Informator inwestora*, PWE, Warszawa 1979, s. 97–103; W. WOJCIKIEWICZ, *Elementy nauki w inwestowaniu*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk 1977, s. 139; W. JANASZ, *Decyzje inwestycyjne*, w: W. JANASZ (red. nauk.), *Podstawy ekonomiki przemysłu*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997, s. 171; W. JANASZ, *Decyzje inwestycyjne*, op. cit., s. 365.

⁵⁾ E. BITTNER, *Środki trwałe i inwestycje w przemyśle*, w: S. SMOLINSKI (red.), *Elementy ekonomiki przemysłu*, PWN, Warszawa – Poznań 1979, s. 247.

⁶⁾ A. KARPINSKI, *Restrukturyzacja gospodarki w Polsce i na świecie*, PWE, Warszawa 1986, s. 141.

⁷⁾ S. PODCZARSKI, *Zmiany w strukturze technicznej nakładów inwestycyjnych w przemyśle polskim w latach 1960–1982*, w: *Organizacja prac remontowych i modernizacyjnych w przedsiębiorstwie*, materiały z konferencji krajowej, PAN Oddział w Katowicach, TNOiK Oddział w Częstochowie, ZIiTB Oddział w Częstochowie, Politechnika Częstochowska, Częstochowa 1985, s. 1–7.

Summary

Terms „investment” and „technical structure of investment outlays” have been defined. Basic classification of investments and investment assessment measures has been presented. Analysis has been conducted of dynamics and technical structure of investment outlays in Polish industrial enterprises in the years 1982–2007. Changes in the dynamics and structure have been assessed and conclusions drawn.